

Sygn. akt: I C 1554/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Krośnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Halina Sekuła
Protokolant:	Dorota Delimata

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2016 r. w Krośnie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. O. (1) kwoty:

- 1) 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 21 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty.
- 2) 2.000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 21 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty.

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

III. Nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Krośnie kwoty:

- 1) 680 zł (sześćset osiemdziesiąt złotych) tytułem częściowej opłaty sądowej od pozwu.
- 2) 501,35 zł (pięćset jeden złotych trzydzieści pięć groszy) tytułem części brakującej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłych.

IV. Zasądza od powódki M. O. (1) na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 338 zł (trzysta trzydzieści osiem złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania.

V. Odstępuje od obciążania powódki M. O. (1) pozostałymi kosztami postępowania przenosząc je na Skarb Państwa.

Sędzia

Sygn. akt I C 1554/14

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 13 września 2016 r.

Pozwem z 05.09.2014 r. powódka M. O. (1) domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. kwot : 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21.06.2014 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci ojca (art. 448 kc), 10.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21.06.2014 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej powódki po śmierci ojca (art. 446 § 3 kc, kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz wniosła o dopuszczenie zawnioskowanych dowodów.

Na uzasadnienie powyższego podała, że w dniu 09.07.2003 r. w wypadku spowodowanym przez osobę posiadającą ubezpieczenie OC u pozwanego, poniósł śmierć jej ojciec J. O.. Powódka bardzo przeżyła śmierć ojca. Wstrząs psychiczny mocno odbił się na jej zdrowiu. Jest pod stałą opieką psychologa i psychiatry, cierpi na powracającą depresję. Przeszła również łysienie plackowate. Z powodu stanu zdrowia musiała zrezygnować z pracy zawodowej. Po śmierci ojca obniżyła się jej kondycja psychiczna, zamknęła się w sobie, nie wychodziła z domu, z nikim nie rozmawiała, straciła poczucie bezpieczeństwa. Skutki tego traumatycznego przeżycia odczuwa do dziś.

Również jej sytuacja życiowa uległa diametralnej zmianie. Zmarły był głównym żywicielem rodziny. Otrzymywał on emeryturę, a także zajmował się prowadzeniem wspólnego gospodarstwa rolnego. Po jego śmierci powódka i jej matka M. O. (2) nie były w stanie same go prowadzić i utrzymać. Sytuacja zmusiła je do sprzedaży części nieruchomości rolnych. Śmierć J. O. spowodowała, że sytuacja materialna powódki stała się bardzo ciężka.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o jego oddalenie w całości, zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz dopuszczenie zawnioskowanych dowodów.

Zarzucił, że przed wniesieniem pozwu przeprowadził stosowne postępowanie w przedmiocie likwidacji zgłoszonej szkody w związku ze śmiercią J. O. i po jego zakończeniu odmówił powódce M. O. (1) wypłaty odszkodowania i zadośćuczynienia za śmierć ojca.

Podniósł, że nie podziela poglądu powódki o możliwości przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc, osobom bliskim zmarłemu w związku z naruszeniem ich dobra osobistego w postaci zerwania ogólnie ujmowanych więzów rodzinnych.

Natomiast, jeśli chodzi o żadaną kwotę z tego tytułu, jest ona znacznie zawyżona. Wypadek miał miejsce 10 lat temu, licząc od dnia zgłoszenia szkody. Przez ten czas powódka nie zgłosiła się do pozwanego z roszczeniem zadośćuczynienia opartego na tym zdarzeniu.

Prawdą jest, że Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeśli na skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. W chwili śmierci J. O. ukończył 70 lat i utrzymywał się z emerytury w wysokości 650 zł. Zważywszy na jego wiek trudno zakładać, że intensywnie pracował w gospodarstwie rolnym, osiągając z tego tytułu znaczący dochód, który powódka nie mogłaby sama wypracować własną pracą. Doświadczenie życiowe nakazuje przyjąć, że osoba w tym wieku raczej odpoczywa od pracy, a nie ja wykonuje i to w takim rozmiarze, że jeszcze osiąga z niej znaczący dochód. Należy zauważyć, że nim zginął J. O., to M. O. (1) pracowała zawodowo, stąd też stwierdzenie, że był on głównym żywicielem rodziny, jest niewiarygodne. Żądana przez powódkę kwota 30.000 zł stanowi blisko 4-letni dochód zmarłego i to przy przyjęciu, że jego całość przeznaczaliby na potrzeby powódki.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

W dniu 08.07.2003 r. w miejscowości T., doszło do wypadku, spowodowanego przez J. S. (1), posiadającego ubezpieczenie OC w (...) S.A. W wyniku tego zdarzenia poniósł śmierć J. O. – ojciec M. O. (1).

Powódka jest osobą samotną. Mieszkała wspólnie z rodzicami M. i J. O.. Razem też prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. W chwili śmierci J. O. miał 70 lat i przebywał na emeryturze, otrzymując świadczenie emerytalne w wysokości ok. 650 zł. Jego żona pobierała emeryturę rolniczą w kwocie 610 zł. Powódka wówczas pracowała zawodowo w (...) Hutach (...) otrzymując wynagrodzenie w wysokości 1.100-1.200 zł.

Rodzina O. posiadała gospodarstwo rolne o pow. 1,20 ha oraz dzierżawili pole od sąsiadów. Mieli średni 2-3 krowy, świnie, czasem jałówkę, hodowali kury i kaczki. Na polu siali pszenicę, sadzili warzywa, zbierali siano. Nie mieli własnego sprzętu, więc do prac polowych musieli go wynajmować, za co płacił J. O..

Powyższe gospodarstwo prowadzili tylko na własne potrzeby, nie w celu sprzedaży. Jej ojciec sam wykonywał różne prace w gospodarstwie domowym (rąbanie drewna na opał, drobne remonty, naprawy itp.).

Po śmierci ojca powódka i jej matka nie były w stanie dalej, same prowadzić gospodarstwa rolnego. Zaraz po tym zdarzeniu sprzedały krowę. Również sprzedały część nieruchomości rolnych, a resztę wydzierżawiły sąsiadom.

J. O. w chwili śmierci, mimo wieku był osobą zdrową, w pełni sprawną.

Dowód :

1. zeznania świadków :

- D. S. – k. 126/2-127;
- J. S. – k. 127;
- T. M. – k. 127/2;

2. zeznania powódki – k. 260/2, 271;

M. O. (1) była bardzo związana z ojcem i jego śmierć stanowiła dla niej bardzo traumatyczne przeżycie. Nie mogła normalnie funkcjonować, wymagała pomocy lekarskiej. Początkowo leczyła się u lekarza rodzinnego, zażywała tabletki na uspokojenie, które nie wiele jej pomagały. Dokumentacja lekarska z tego okresu nie zawiera żadnych informacji o istniejących zaburzeniach psychicznych.

Leczenie w (...) w K. rozpoczęła 14.10.2008 r., gdzie nadal jest leczona, obecnie z rozpoznaniem – zaburzenia depresyjne nawracające. Z wpisów z dokumentacji medycznej z wizyt kontrolnych w Poradni, można stwierdzić, że stan psychiczny powódki utrzymuje się z okresowymi pogorszeniami. Była również poddana leczeniu szpitalnemu w okresach zaostrzenia się objawów depresyjnych.

Biegła psycholog A. S. (1) stwierdziła, po badaniu psychologicznym oraz w oparciu o analizę dokumentacji z Poradni, że u powódki występują nawracające zaburzenia depresyjne z rozwijającymi się zmianami organicznymi w obrębie O.U.N. z degradacją intelektualną do poziomu pogranicza upośledzenia. Trudności te mają charakter przewlekły.

Podobne wnioski wysnuła biegła psychiatra I. H.. Stwierdziła jednak, że u M. O. (1) nie doszło do znaczącego pogorszenia sytuacji życiowej w sferze psychicznej w związku ze śmiercią jej ojca.

Dowód :

1. odpis historii choroby – k. 100-116, 181-184, 218-220;
2. opinia biegłej I. G. – H. – k. 155-158;
3. opinia uzupełniająca I. G. – H. – k. 228-230;

4. opinia biegłej A. S. – k. 170;

5. zeznania świadków :

- D. S. – k. 126/2-127;
- J. S. – k. 127;
- T. M. – k. 127/2

6. zeznania powódki – k. 260/2, 271;

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz, której zostaje zawarta umowa ubezpieczenia (art. 822 kc). W niniejszej sprawie strona pozwana kwestionowała swoją odpowiedzialności, czego wyrazem była odmowa wypłaty roszczenia zgłoszonego przez powódkę.

Wypadek, w którym poniósł śmierć J. O. zdarzył się przed dniem 03.08.2008 r.

Dowody z dokumentów nie budzą żadnych zastrzeżeń, co do ich rzetelności i wiarygodności i nie były kwestionowane przez strony, dlatego Sąd dał im wiarę. Również zeznania świadków D. S., J. S. (3), T. M. (2) oraz samej powódki zasługują na wiarę, gdyż są w pełni zbieżne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Opinie biegłych A. S. (1) i I. H. są logiczne, fachowe i również zasługują na wiarę.

W niniejszej sprawie bezsporny był fakt, że w wyniku wypadku w dniu 08.07.2003r. zginął ojciec powódki. Bezsporna jest również więź, jaka łączyła powódkę z jej ojcem, co potwierdzili w/w świadkowie, jak również sama M. O. (1).

Sporna natomiast była słuszność dochodzonego roszczenia oraz jego wysokości.

W judykaturze utrwalił się pogląd, że jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przez 03.08.2008 r. (wejście w życie art 446 § 4 kc), to najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art 448 kc w zw. z art 24 § 1 kc (por. postanowienie 7 sędziów SN z 27.06.2014 r., (...) 2/14, Biul. SN 2014, nr 10, s. 8, wyrok SN z 11.05.2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128, uchwałą SN z 22.10.2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152).

Naruszenie prawa do życia w rodzinie stanowi dużo większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

Krąg osób uprawnionych do zadośćuczynienia jest taki sam jak w art. 446 § 3 k., uprawnionymi do żądania kompensaty są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą to być najbliżsi członkowie tej rodziny. Jest to węższy krąg podmiotów niż osoby bliskie, bo ograniczony do członków rodziny. Należy jednak sądzić, że obejmuje nie tylko małżonka i dzieci zmarłego, ale także innych członków jego rodziny, a więc krewnych, powinowatych lub osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubent, jego dziecko), jeżeli zmarły pozostawał z nimi faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową.

Na rozmiar krzywdy polegającej na naprawieniu przez zadośćuczynienie w związku ze śmiercią osoby najbliższej, mają wpływ przede wszystkim – wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek zarówno

zmarłego, jak i pokrzywdzonego (por Wyrok SN z 07.03.2014 r., IV CSK 374/13, LEX nr 1538653, Wyrok SA w Łodzi z 28.03.2014 r., I ACa 1284/13, LEX nr 1451724).

Jak wynika z zeznań świadków oraz samej powódki ją i jej ojca łączyła silna więź emocjonalna. Jego nagła śmierć była dla niej traumatycznym przeżyciem, zamknęła się w sobie, unikała kontaktów z innymi ludźmi, straciła poczucie bezpieczeństwa. M. O. (1) nie miała swojej rodziny i to ojciec był jej oparciem, zawsze mogła na niego liczyć.

Powódka wykazywała również, że na skutek śmierci ojca nastąpiło znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej. Prowadzili oni wspólne gospodarstwo rolne, ale to ojciec ponosił koszty jego utrzymania, a po jego śmierci nie było jej i matki stać na kontynuowanie tego i sprzedały część nieruchomości rolnej, a resztę wydzierżawili sąsiadom. W pozwie twierdziła, że z gospodarstwa osiągnęli dochód, natomiast w zeznaniach podała, że było to wyłącznie na ich własne potrzeby. W tym czasie z pracy zarobkowej osiągała dochód w wysokości 1.100-1.200 zł, ojciec pobierał emeryturę w kwocie 650 zł, a matka emeryturę rolniczą w wysokości 610 zł.

Zatem jej dochody były prawie dwukrotnie większe niż wynosiła emerytura J. O..

W takiej sytuacji trudno przyjąć, że na skutek śmierci ojca nastąpiło znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej. Faktem jest, że na skutek zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego nie miała własnych pól rolnych, ale uzyskała środki finansowe ze sprzedaży gruntu, inwentarza, a także z dzierżawy pozostałych nieruchomości. Przy cięższych pracach w domu, czy obojętnie musiała korzystać z pomocy osób, bądź radzić sobie sama. Wcześniej zajmował się tym jej ojciec.

Mając powyższe na uwadze, w tym opinii biegłych, Sąd uznał, że kwota 15.000 zł, tytułem zadośćuczynienia jest adekwatna do cierpienia, bólu, poczucia osamotnienia po śmierci ojca powódki.

Natomiast odnośnie żądanej przez M. O. (1) kwoty 10.000 zł, tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej w związku ze śmiercią jej ojca, jest zawyżona. Faktem jest, że na skutek tego zdarzenia ze wspólnego gospodarstwa domowego nagle wyłączone zostało jedno źródło dochodu, że musiała zrezygnować z prowadzenia gospodarstwa rolnego, ale mając na uwadze jej osobistą sytuację majątkową, nie spowodowało to drastycznej zmiany, uzasadniającej wysokość dochodzonego roszczenia z tego tytułu. Dlatego Sąd uznał, że kwota 2.000 zł jest w pełni adekwatna, tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej w związku ze śmiercią ojca powódki.

Mając powyższe na uwadze, zdaniem Sadu powodowie są osobami uprawnionymi do zadośćuczynienia w myśl art. 448 kc w zw. z art 24 § 1 kc oraz z art. 446 § 3 kc odszkodowania i dlatego zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. O. (1) kwoty : 15.000 zł i 2.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21.06.2014 r. do dnia zapłaty (pkt. I), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt. II).

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 98 kpc.

Powódka postanowieniem z dnia 10.09.2014 r. została zwolniona od kosztów sądowych.

W niniejszej sprawie powódka wygrała w 43 %.

Łączne koszty niniejszego postępowania wynoszą 7.999,92 zł (2.417 zł – wynagrodzenie pełnomocnika + opłata skarbową od pełnomocnictwa powódki i pozwanego, 2.000 zł - opłata sądowa od pozwu, 1.165,92 zł – wynagrodzenie biegłych).

Wobec powyższego nakazano ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Krośnie kwoty : 680 zł tyt. części opłaty sądowej od pozwu, 501,35 zł tyt. części brakującej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłych (pkt. III).

Od powódki na rzecz strony pozwanej zasądzono kwotę 338 zł, tyt. częściowego zwrotu kosztów postępowania (pkt. IV).

Odstąpiono od obciążania powódki pozostałymi kosztami postępowania, przenosząc je na Skarb Państwa. **Sędzia:**

Z../

1. odpis wyroku wraz z pisemnym uzasadnieniem doręczyć :

• (...)

• (...)

2. (...)